

Verdwenen tradities: de Marker Pinksterkroon

Gedurende vele eeuwen gingen jonge meisjes op "Pinksterbloem eevend" (Pinksterbloemavond, de avond voor Pinksteren) naar de hooilanden op Marken om bloemen te plukken en daarvan vlochten zij 's avonds en 's nachts, onder het genot van koffie en koek, een kroon.

In de 19^e eeuw werden het groen en de bloemen vervangen door mooi geknipt gekleurd papier in de vorm van waaiers en "kerkeglazen". In het midden hingen een of meer mooi geverfde eieren.

Onderzoekers hebben aangetoond dat deze Marker Pinksterkroon een variant is op de Zweedse "Halmkrona" en dat we hier te maken hebben met een voorchristelijk vruchtbaarheidssymbool.

Tijdens deze kronenmakersavond en -nacht liepen de jonge jongens in de stegen om de huizen om kennis te maken met de meisjes die in groepjes bij elkaar zaten.

De kennismaking werd voortgezet op de kermis die op Marken tot 1890 met Pinksteren werd gehouden. De jongelui droegen gedurende die feestdagen hun allermooiste antieke kleding, die nog steeds in het Marker Museum te zien is.

Na de Pinksterdagen vertrokken de jongens voor lange tijd naar zee.

Dit oeroude gebruik is aan het begin van de vorige eeuw geheel verdwenen.

Op een schemerige kronenmakersavond in 1928 werd het door de folklorist D.J. van de Ven vastgelegd in zijn Zuiderzeefilm.

In 2005 wijdde het Marker Museum een tentoonstelling aan verdwenen tradities.

Kinderen van de Marker Basisschool "De Rietlanden" hebben toen voor de tentoonstelling een paar prachtige Pinksterkronen gemaakt, waarvan in het museum nog een exemplaar te zien is.

Hoe wordt een pinksterkroon gemaakt?

Benodigdheden:

8 vellen Sitspapier: bordeauxrood, geel, blauw, rood, oranje, groen

3 hoepels (oorspronkelijk werden hier de ringen die om een haringvaatje zaten gebruikt)

5 gewone eieren, uitgeblazen

Werkwijze:

De 2 open hoepels kruislings op de onderste gesloten hoepel vastmaken

Evt. de ribben omwikkelen met krantenpapier voor extra stevigheid

Daarna het sitspapier tot stroken knippen van 22 cm lang en 7 cm breed, en aan de zijkant tot 3 cm ingeknipt tot franje.

De stroken naar eigen inzicht om de ribben wikkelen

Op elke hoek onder de ribben 1 leeggeblazen ei hangen, en 1 ei aan het kruispunt boven in de kroon vastmaken

Er doorheen een touwtje met daaraan een waaiertje: 1 waaiertje is 18 cm breed en 10 cm lang, dit in 1 cm brede harmonicavouwen vouwen, de vouwtjes volgens eigen patroon inknippen

In het midden van de kroon hangt de spiegel gemaakt van sitspapier: een papier van 23 cm breed en 35 cm lang, ook met harmonicavouwen en knippatroon volgens waaiertje

De spiegel onder aan het ei in het kruispunt boven in de kroon met een touwtje vastmaken door de twee bovenste hoeken van de spiegel samen te voegen (zie foto)

Aan de onderste twee hoeken van de spiegel hangt nog een waaiertje.